

VESZPRÉMVÁRMEGYE

POLITIKAI UJSÁG

Előfizetési ár:

Éves ár — — 16 korona. Negyed évre — — 4 korona.
Fél évre — — 8 " Egyes szám — — 32 fillér.
Külső jogzár, egész évi előfizetésnél kedvezményesen
14 koronáért kapják a lapot. — Nyilattér petit sora 80 fillér.

Felelős szerkesztő:

Horváth Rezső dr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Veszprém, Virág Benedek-utca 2.
Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal és Fodor Ferenc könyvkereskedése. — Kéziratokat nem adunk vissza.
Eljegyzések és hál megfizetések díja 10 korona. Felhívások, adományok, közértesítések sorozatát 50 fillér. — Telefon 74.

Ézsau lencsésének

nézik az ország sorsát azok, akik pillanatnyi megkönnyebbülésért minden áron való békével akarják kockára vetni véren szerzett örökségét: független államiségének talán örök időkre való biztosítását. Azt hiszik, ha most enélkül békét kötünk, örökre betörtünk a viharok száját s az egész emberiséget megváltottuk. Hacsak igaz volna!

Nem kell nekik annexió, nem kell nekik hadi kárpótlás. Jól van! Ez békeszerető, fenkölt lelkű királyunk akarata is. És mindenkié, aki a háborúk gyökerét, a bosszúvágyat, melyet az elvesztett területek után való sóvárgás legjobban táplál, kiirtani akarja. A tragikus tévedés csak az, hogy a bosszúvágy továbbra is történelmi tényező marad s kényszerűségből bármennyire hirdessék ellenségeink is az annexiómentes békét, célunkat — a reváns-gondolat kiirtását — nem fogjuk elérni. Legfeljebb érvényesítését tudjuk meggátolni, de csak akkor, ha a békét úgy köthetjük meg, hogy gondoskodunk oly nemzetközi erőegyensúly létrehozásáról, mely eleve elveszi kedvét minden hatalomnak attól, hogy bennünket még egyszer éhes étvágygal megtámadjon. Egyetlen eszköznek látszik erre velünk érdelem- és érdekközösségbe kényszerült új államok alakítása s világ-gazdasági szabadságunk mások tetszésétől nem függő biztosítása.

Ily béke eléréséhez azonban — minden arra mutat — még időre, kitartásra van szükségünk. Ezt az áldozatot meghozni annál könnyebbnek látszik, mert hiszen ellenségeink közül a leghatalmasabb ime

összeroppan már. A kényszerűségtől, hogy ránk nézve kedvező békét kössön, alig mentheti meg más, mintha türelmetlen békemozóságunkkal, belső elégedetlenségünkkel az utban levő eseményeknek elébe vágunk.

Ez csak azoknak lehet célja, akiknek nemcsak annexió nem kell, hanem — mint az internationalenek — saját hazájuk földje sem.

Az orosz eseményektől felbátorítva a nemzetközietek már-már azt hiszik, hogy idejük elérkezett.

Félnek, hogy ha kitartunk, a nacionalista államok rendszere diadalmaskodik s legalább nálunk és szövetségeseinknél marad a hazának régi fogalma. Ezért járnak rágalmazni Stockholmba saját hazájukat, ezért beszélnek itthon is úgy, mintha nem is magyarok, hanem ellenségeink szövetségesei volnának.

A halál békéjét akarják. Megittasodtak a bolsevik dicősegtől. Utánozni akarják őket anélkül, hogy számot vetnének azzal, hogy Oroszországban mások a forradalmi uralom feltételei és lehetőségei, mint nálunk és anélkül, hogy meglátnák, hogy ott tulajdonképpen a legrémesebb despócia, a tömegdespócia ütötte föl a fejét, a hatalom véres logikájával igazolván, hogy a zsarnokságnak természete és eszközei ugyanazok, akár a milliók közül egy, akár a milliók gyakorolják azt. Az eredmény is ugyanaz: az uralomról leszorított jog állandosított küzdelme a bitorló hatalom ellen, a retteget és szenvedéseket rendszeresítése —, nemcsak az államnak, hanem az emberjogoknak is a

szenvedély, az esetlegességek hullámaira való kilökése.

Pedig a nemzetköziség alaptétele is épen a jog uralmának biztosítása volna, csak még nagyobb területen, az egész világon, belső határok nélkül. Utópiának megjárja, de míg ellenségeink más véleményen vannak, pedig így van, az egyoldalú nemzetköziség hazaárulás, elősegítése annak, hogy a hazai nacionalizmus helyébe valamely más, idegen nacionalizmus uralma lépjen, azoknak a hatalmaknak uralma, melyeknek fiai nem voltak elég botorok doktrínáknak felülhíni.

Es a valóság tulajdonképpen — mint az orosz példából látjuk — az, hogy az internacionale csak céger emberei számára s mihelyt a hatalom kezükbe kerül, a legvadabb nacionalistákka lesznek, persze a maguk módja szerint s nem hogy fontosnak tartanák a népek szabadságát, hanem ellene törnek, mihelyt azok — pedig az ő receptjük szerint — valóban szabadokká lenni megkísérlék. A finnek mozgalmának verbefojtása, Lengyelország, Ukrajna különválásának, állami önállóságának akadályozása, a békétárgyalásoknak e kérdések miatt való huzás-halasztása ténybeli bizonyítékai mindennek. De annak legalább is, hogy az internacionale ideje nincs itt s még ha hatalomra kerül is, számot kell vetnie annak a földnek belső erejével, amely fölé kerekedne csak ideig-óráig sikerült.

Az orosz világboldogítók csak most látják, hogy a nemzeti érzés, a hazaszeretet több pusztá poézissal, ijesztő rém, tántorgó mélység, iörtötőn józan és véres

TÁRCA.

Fohász.

Ki végig látsz e néma temetőn,
Isten! Segíts a sok-sok szenvedőn!...

Vigasztald meg a bus anyák szívét,
Ne büntesd azt, ki Te ellened vét!...

Töröld le árva-kóros könnycseppjeit,
És vedd magadhoz holtak ezreit!...

Gyógyítsd be hősök fájdó sebeit!
De erős kézzel sujts le szeretszét!

Büntesd meg azt, ki oka mind e bajnak,
De irgalmazz a szenvedő magyarnak!...

Kacska László.

Megsárgult lapok Veszprém multjából.

— Irta: Tölöcsy Ferenc. —

1. Közállapotok a Mohácsi-vész után
1526-tól 1711-ig.

A piaristák Veszprémbe vezető útjának bevilágítására a mohácsi veszedelemig kell visszamennem. Az addig letűnt idők viszonyainak vázolására ugyanis sokat kellene elmondanom, de nehogy a sok mondanivalóba belebonyolódjak, csak annyit jegyzek meg, hogy abban a világban éppen nem volt rendben, sőt nagyon is kuszált volt a magyar szénája.

Az országnak a kettős királyválasztás folytán bekövetkezett kettészakadása tömördek baj kuforrásává lett, vagy, hogy a magyar nép nyelvén szóljak: vérzett a magyarság szíve, hogy nyakára ült a német, akit a magyar szívből utált, mert aranybulla után kapkodott s ezért kétszáz esztendő alatt éles fringijával nem egyszer, de nagyon is sokszor csapott enyves kezére. Jól tudjuk, hogy éppen a piaristáknak városunkba való érkezése évében, 1711-ben kötötték meg a szatmári békét, ami-

kor az utolsó szabadsághős: Rákóczy Ferenc fölkelésének zátonyra jutása után kibujdosván, a messze idegenben fejezte be bánatos életét s ott pihent mindaddig, míg megszennelt porait hálás nemzetének utánna epedő kegyelele hön földbe nem hozatta.

Amik most már tüzetesebb ismertetésre szorulnak, azoknál tovább időzhetünk.

A mohácsi vész után a hazánkban is terjeszkedő új vallás sok és nagy változást idézett elő. Napirenden volt a torzalkodás a katolikusok és protestánsok között. Hangoz lett a szószék mind a két részen, szűrő volt a toll, böködtek is vele egymást s a hitvitázók porondjára kiállított vallási ellenfelek a tintát éppen nem sajnálták s mocskolták egymást. Azután: csülökre ment a magyar! Hegymagasságot ért el már az egy perczig sem szünetelő erőszakosság s tenger lehetett volna már a guny, becsmérlés s az igazságtalanság okozta könnyekből. Elkeseredők az ember lelke, csak olvassa is azokat.

A új hit tudvalevőleg a magyar vidéken hódított leginkább; a magyarlakta Dunán-

valóság azok számára, akik nélküle számolni akarnak.

Az orosz forradalom sápadt arccal néz máris szemébe a nacionalizmus rémének. Egyelőre az alkotmányozó gyűlést még szét merete verni, de hogy a finnek, ukránok ellen megindult már a reakció munkája s a béketárgyalásokat nem merik folytatni a régi stílusban, ez mind arra mutat, hogy félnek attól a naptól, melyen a külső nyomás megszűnik, mert ez a fellázadt nemzeti érzés viharával fogja elsöpörni azoknak uralmát, a kik a haza fölaját — bármily kényszerűségből — elszakítani engedték. A felelő ségtől megijedtek, nacionalisták lettek, már nem mindegy nekik, hogy a finn, lengyel, kisorosz föld hova fog tartozni.

Ha azonban Oroszországban, melyben a forradalom egyelőre a nacionalisták fölé tudott kerekedni, ez a helyzet; ha ott a jövőben is a nacionalizmus szellemének fennmaradásával kell számolnunk, a mi hogy a többi ellenséges szomszédos országokban is így lesz, nem is kétséges: akkor a nemzetközi erőfeszítésnek is kell, hogy a régi rendszere megmaradjon s viszárszasszon bennünket attól, hogy egyoldalúan nemzetközivé, világboldogítókká lenni akarjunk, mert az nem jelentene kevesebbet, mint hogy ami a mienk, az ellenségeinké is legyen, anélkül, hogy a mi az övék, ahhoz hozzányúlhasunk, szóval lenne ezentúl is nacionalizmus, de — még saját földünkre vonatkoztatva is — az legfeljebb orosz, román vagy szerb lehetne és lenne is bizonyosan, csak — itt magunkat véve — magyar nem.

Amibe azonban Oroszország nem akar belemenni, még a forradalom lenyűgöző hatalma ellenére sem, azt — területi és állami integritásunk biztonságának mások tetszésétől való függőben hagyását — mi még kevésbé tűrhetjük — mert hozzánk

képest Oroszország helyzete valósággal könnyű. Neki mi vagyunk a szomszédjai, kik területéből, hatalmából a magunk részére nem áhitunk semmit. Mi azonban már nem lehetünk biztosak affelől, hogy csak kománia, Szerbia felé mutassak, nem fenyeget-e onnan nacionalista veszedelem, román-szerb éhség magyar földre, idegen iga, negációja minden nemzetközi békességnek és szabadságnak.

Rablók ellen nem védekezni, hanem meztelen mellünket kitárni, hogy törüket jobban irányíthassák, az talán még az internacionale szerint sem jelenti a béke, a szabadság, a jog és emberesszme megvalósítását.

Valami ilyent cselekszenek pedig azok a magyarok, akik legutóbb is, ha csak pár órással rájuk is, megállították az állam vérkeringésének forgását. És — milyen végzetes tévedés — elérhető cél nélkül! Sőt a béke ellen cselekedtek!

A vér patakozását akarják megállítani s ugyanakkor hátba támadják saját frontjainkat.

Talán csak néhány vékony erecske még, melyen a nemzet drága véréből el kell folynia annyinak, hogy a megváltás munkáját befejezzük s máris kezdik nyitogatni a zsilipeket, melyeken keresztül a jövő nemzedék tengernyi vérenek kell majd örvénylenie.

Az ő elhamarkodott, garanciákkal nem törődő békéjüknek pedig kell, hogy ez legyen a következménye. A minden korlától felszabadult és erőegyensúlytól nem feszélyezett Szerbia, Románia, Oroszország és társaik csak arra várának, hogy kitenyészthessék újból elpusztult katonatömegeiket s kezdhetnek újra — tragikusabb körülmények között — haláltáncunkat.

pöknek, mint a vármegye főispánjának, hogy a kálvinistáknak ottani iskoláját bezárattja.

Szándékosan utoljára hagytam a legnagyobb bajt: a török jármot, amelyet a folyton sülydő nemzet önkézzével akasztott a saját nyakába. Ha országunk szívből utálta a nyakára ült németet: keresztény gyomorból gyűlölte az őt másfélszáz esztendőn át sanyargató, fojtogató törököt! Nem is csoda! A török gyakran ismételte meg sétatutját Bécsig, ahol a Habsburgokat akarta fölkeresni s nagy hatalmuknak mindenáron véget vetni. A virágzó Dunántulon át volt a legrövidebb s a legegyszerűbb út; de egyébként is inyére volt ez az út, mert e szőlőkben már akkor is gazdag területen Mohamed tilalmazó paragrafusát nyugodtan áthághatta s ezen eléggé pénzes szandzsákból sikeresen fosztogathatott. Telhetetlen zsebének és gyomrának áldoznia kellett városoknak, falvaknak, de egyeseknek is, s így a veszprémi papságnak is, amelyet kíméletlenül zaklatott, rabolt, gyilkolt még a templomokban is, hogy pióca módjára magát teleszivhassa. Ugy látszott, hogy a félhold diadalmaskodik a keresztén s hogy ez mégsem történt meg az valóságos csoda, az ur különös kegyelme volt!

Az elvázott hősök emléke és az élők hazaszeretete tiltakozik az ellen, hogy hiábavaló áldozatot hoztak —, hogy egypár maniakus beteg kedvéért a jövődö boldog békéjének biztosításáról lemondjanak, csak azért, mert rabló ellenségeinket egy kissé jobban leverték, semhogy ezáltal céljukat, megsemmisítésünket, elérhették volna.

A józan magyar népet nem kell féltetni, hogy tiszta látását elveszse, csak az a sajnálatos, hogy a nemzetközi radikalizmus országunk demokratikus fejlődésének árthat, kiválva a reakciót még azok részéről is, kik a modern fejlődésnek eddig barátai voltak. Ellenhatást válthat ki a választójog kiterjesztésével szemben is.

Kár lenne! A nemzetközi agitátorok ma is választók, a munkásoknak pedig, kik egyelőre gárdájukba tartoznak, még az óvatoss munkapárt is akar választójogot adni.

Annál szükségesebb a kormányjavaslat támogatása, mely a föld népe javára is a jogkiterjesztést célozza. Ez lesz a korrektívum az ellen, hogy a Stocholmba járó szociáldemokrácia hatalmával visszaélni ne tudjon.

Dr Rupert Rezső.

Az új kormány programja. Wekerle Sándor miniszterelnök az új rekonstruált kabinettel csütörtökön mutatkozott be a képviselőházban és ismertette programját. A miniszterelnök hatalmas beszédét rövid kivonatban itt közöljük.

Wekerle Sándor miniszterelnök:

Népek létért való küzdelmének nagy korszakát éljük. Államalakulatok bomlanak fel s újak keletkeznek. Európa összes államai népüknek egész erejét negyedik éve vetik a küzdelembe. A népek nagy erőfeszítése elmosza a társadalmi osztályoknak, a jogoknak megállapított határait, kiegyenlítőleg hat az egész közéletre, a terhekkel együtt a jogoknak általánossá tételét tolja előlérbe.

A mi közéletünkben nem a háború vetette fel a választójog kérdését, amelyet a nagy politikai kiegyenlítő műveletnek csak első lánca szeme gyanánt tekintjük, amelynél azonban nem állhatunk meg.

A haladó kornak megfelelő szociálpolitikát akarunk követni, a szociális érzést a nemzet szélesebb rétegeibe átvinni. Az erkölcsi és műveltségi erők vezetészerepének biztosítása népművelésünk és tanügyünk fokozottabb fejlesztésére utal. Ezt kívánjuk elősegíteni azokkal a javaslatokkal, amelyeket a katolikus autonómiára és az 1848: XX. t.c. fokozatos végrehajtására nézve előterjesztettünk.

A nép lelkiületéhez és felfogásához közelebb kell hoznunk közigazgatásunkat és igazságügyünket. Ezt a munkát a községek reformjával kezdjük meg, ahol az intelligens előjáróra kívánjuk a vezetésként és a községi hatalom gyakorlását bizni. A színvonal emelése végett a községi előjárósági állások betöltésénél fölös számú ügyvédi karunknak kívánunk elsőbbséget biztosítani. A középfokú adminisztráció hatáskörének és döntőbb jellegének kialakításával igyekszünk javítani. Állandó tisztviselőkre van e végből szükség. Ezt úgy óhajtjuk elérni, hogy a törvényhatósági tisztviselőket élethossziglan válasszák.

tulnak is számottevő része huzódott annak szármayai alá. Thury Elele. „A városi ref. egyház története” című munkájában névszerint sorol elő az új hitre áttért számos közismert előkelő családot; példájukat követte a köznép is. Napirenden volt itt is a kölcsönös elkeserítés, gáncsot vetvén mindenben egymásnak. Az ellentétek betolakodtak a családokba is; a házi ünnepeknél sem restelték egymást kapacitálni s a bor tüze által túlhevített kedélyek kére is mentek, pedig ugys megtizedelte a magyarságot Karaffa és sötét lelkű társai, akik ezreket toloncoltattak ki a világból s még örülhettek azok, akiket hosszabb-rövidebb ideig tartó gálja rabságra deportáltak.

A sárga gyűlölség még a gyermeksereg szívébe is beférkőzött, mert hiszen egymás után zárták be a túlsúlyban levők az ellenfél iskoláit a győztes hadvezér kituszkolta a gyenge ellenfél az iskolából s azt saját hitsoroszainak adta át. A protestánsoknak csak a török ellen felállított véghelyeken, így környékünkön Tihanyban, Pápán, Nagyvázszyban s Veszprémben engedélyeztek iskolát s amidőn Pápa 1702-ben megszűnt véghely lenni, a kegyur Eszterházy Pál gróf azt írta: „Veszprémi püs-

STERNBERG H E G E D Ü
hangja páratlan!
BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 60, saját palota.

Kitűnő hangu, szép munka K 30.—

Hangverseny heggedü, mesterséges hangu K 80.—

Vonó K 8.—, K 12.—, K 15.—

Rendelésnél a pénz előre beküldendő.

Igazságszolgáltatásunk körében a bírói függeléknek intézményes megerősítése, az egyes bírói intézménynek a felsőbb fórumokon való bevezetése, a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztése és alkotmányunk egyik főbiztosításának, a szabad sajtónak megerősítése által igyekezünk, mielőtt a normális viszonyok helyreállanak, a mai állapotokon lényegesen javítani.

Gazdasági érdekeink ápolása és a közélet egész terén való érvényrejutása boldogulásunknak a kulcsa. A különböző gazdasági ágak helyzetét egyformán kívánjuk megérteni, fejlődésüket elősegíteni. Különös nyomattal nyomul előtérbe a földbirtokpolitika, a melynél hármas irányt kell megvívni: először a nemzetit, másodszor a többtermelést, harmadszor, hogy szélesebb rétegeknek tegyék lehetővé a kisebb birtokok megszerzését. E cél megvalósítása végett a kisajátítás jogát kívánjuk alkalmazni nemcsak a kötött birtokok, hanem a közbeség, társulatok, sőt egyesek kezén lévő nagyobb birtokokra nézve is.

A többtermelés terén el kell érünk azt, hogy saját szükségleteinket mindenben magunk fődozzuk.

A kereskedelemnél a helyi szükséglet közvetítő kereskedelem mellett arra a nagy világkereskedelemtől várjuk a főszűrt, a mely messze idegenbe közvetíti az árucserét. A világkereskedelemtől várjuk a főszűrt, a mely messze idegenbe közvetíti az árucserét. A világkereskedelemtől várjuk a főszűrt, a mely messze idegenbe közvetíti az árucserét.

A magába zárt remete saját szűk körében kielégítheti korlátozott szükségleteit, a népek gazdasági és kulturális helyzete azonban konjunkturalis jellegű, amelynek a körülmények szabják meg a feltételeit a népek nagy versenyében. Ez indít arra, hogy szövetségeseinkkel megújítsuk szövetségünket.

Bármennyire óhajtuk a tartós és tisztességes békét, a felbomlás csiráit tenyésztetni nem engedjük, az államok helyett most alakuló népcsoportoknak a béke hamis jelszava alatti bomlasztó érvényesülését nem tűrjük, mert ez annyit tenne, hogy a béke jelszava alatt a népek állandó küzdelme lépne a mai helyzet nyomába.

A népjogok tiszteltbentartása mellett tehát csirájában fogunk elfojtani minden ilyen bomlasztó törekvést. De akár a béke olaját, akár a kényszerű küzdelmet hozza meg a közel jövő, egy bizonyos, hogy a Németországgal való szövetségünket, mint a béke egyik legvalószínűbb biztosítékát fentartani és megerősíteni kívánjuk, sőt gazdasági vonatkozásokban mélyíteni.

Pénzügyi helyzetünk minden pénzügyi forrás kimerítésére utal bennünket.

Államadósságunk konszolidálása, feles pénzeszközainknek egy nagy vagyoni adó által való fokozatos bevonása, a pénzügyi mérlegek aktivitásának helyreállítása: a kibontakozás eszközei.

Azok a közjogi ellentétek, amelyek politikai felfogásunkban éket vernek, két sarkalatos pontra vezethetők vissza: a gazdasági különválásra és a hadsereg önállóságára. A gazdasági különválás kérdésében, bármilyen is e tekintetben a felfogás rendes viszonyok között, nem hagyható figyelmen kívül a háború által előidéztet megrendülés, nem hagyható figyelmen kívül a háború által teremtett gazdasági helyzet, amelyből Magyarország sem vonhatja ki magát vitális érdekeinek kockázatát nélkül. Amíg tehát feltétlenül kell megővünk törvényeinkben biztosított önrendelkezési jogainkat arra az esetre, ha a gazdasági viszonyok és saját érdekeink az önálló gazdasági berendezést teszik szükségessé, addig ma nem állhatunk doktriner egyoldalúsággal arra az álláspont, hogy ezt a jogunkat ma érvényesítsük. A viszonyok ezt ma tárgyalatnánk teszik és feladatunk csupán az, hogy a jövő országgyűlés elhatározásai szabadságát biztosítsuk.

A másikat, az önálló hadsereg kérdését is sarkalatos pontként vettük fel a programba.

Célunk az egész hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadseregnek nemzeti és gazdasági szempontból való önálló kiépítése. Ez ebbeli törekvésünk a katonai védelem egységének és hatályának biztosítása mellett

Felsőge helyeslésével találkozunk. Önként érhető, hogy ez a reform csak a háború után lesz keresztülvihető, addig csak annak előkészítésére szorítkozhatunk. Változatlanul fentartjuk azt az álláspontunkat, hogy jogilag a kérdés szabályozása egyedül a magyar nemzet és királynak ügye. Magasabb politikai szempontok követelik azonban, hogy ez a kérdés bizonyos vonatkozásokban az osztrák kormánnyal is tisztáztassék.

A véderő tervezett reformja teljesen megvalósítja azt a jogos kívánságunkat, hogy hadseregünk igazán nemzeti legyen és megvalósítja azt a másik kívánságunkat, hogy önálló legyen. Leomlanak tehát azok a válaszfalak, a melyek közjogi akadályai voltak politikai együttműködésünknek, politikai erőnk tömörülésének.

Pedig erre a tömörülésre — és itt nemcsak egyes pártokhoz, hanem mindenkihez intézem szavamat, aki az általam felállított programot helyesli — immár elodázhatatlan szükség van. Szükség van gazdasági szempontból, mert csak együttes erővel leszünk képesek a gazdasági tevékenységnek azt a fokozott mértékét kifejteni, amely a biztos erőgyűjtésnek és az azon nyugvó pénzügyi rendezettségnek az előfeltétele.

De szükség van erre a tömörülésre még inkább politikai szempontból, ha a létrejövő küzdelemben, annak következményeire és azokra a törekvésekre gondolunk, amelyekkel szemben sikerrel kell nemzeti létünket, állami egységünket megvédeni és új biztosítékokkal megalapozni. Adja az Ég, hogy egységében nyilvánuljon meg a hatványozott nemzeti erő és alkossa meg jövődönknek maradandó biztosítékait.

A veszprémi tisztviselőtelep.

— Második közlemény. —

Tisztviselőtelep építésénél a hely megállapítása mellett nem kevésbé fontos kérdés: ki építse meg a telepet, valami alkalmi egyesülés, esetleg szövetkezet, vagy a város? Mindegyik esetben lehetnek előnyök és hátrányok nagy számmal. A város könnyen juthat a telekhez, esetleg saját ingatlanából jelölheti ki a telket. Maga készítheteti el a világítási és vízvezetékét, a csatornákat és gyalogjárókat. Mindezeket saját közlegeivel, szakszerűen és olcsón. A közművek létesítésének költségét hozzászámítja az egész telek értékéhez és úgy osztja föl a telek árát és a közművek költségeit az egyes házhelyek között, hogy a közművek költségeiből csak csekély összeg jut egy-egy telekre. Ha a város teszi meg mindezt, a tisztviselőnek nem szükséges csoportba vagy szövetkezetbe egyesülni: aki házat akar építeni a telepen, jelentkezik a városnál, a mérnöki hivatalban kiválaszt — a szabályozási és fölosztási terv alapján — egy telket s azon a maga ízlése szerint, magaválasztotta építómesterrel épített magának tetszése szerint kisebb vagy nagyobb házat. Csúpn a szépművészeti és rendezési szempontból előírt általános szabályokat kell betartania. A tisztviselőnek tehát nem kell se egyénileg, se összességében gondoskodni az egész telek megvételéről s a közművek létesítéséhez szükséges pénzről. Mindenki csak a maga telke és háza finanszírozásáról gondoskodik.

Ezen előnyökkel szemben azonban hátrányul jelentkezik, hogy a telepen nem lesz egyöntetűség. A városi adminisztráció általában nehézkes. Az egyszer meghozott elvi határozattól nehéz az eltérés. A telek kiadás és elosztás nem a tisztviselőtől, hanem a várostól függ, a tisztviselőt tehát a telep létesítésével és építésével nem urai önmaguknak, hanem a várostól függnek.

Ha a telepet egy alkalmi egyesülés, vagy akár egy állandóbb jellegű és hosszabb jövőre számított alakulás, például: "Tisztviselőtelepet építő szövetkezet" építi, a telep építése kérdésében való rendelkezés és határozás egészen a tisztviselők kezében marad. Igaz, hogy ebben az esetben az érdekeltiségeknek kell gondoskodni a telek megszerzéséről, a vételhez szükséges tőkéről, a vízellátás, csatornázás, általában a közművek létesítéséről és ezek költségeiről. — Mert azt hisszük, abban nem lehet kétség, hogy az első és legfontosabb feladat a tisztviselőtelep számára kijelölt és megszerzett területnek szabályozása, a nyitandó utcák megállapítása, ezekben a vízellátás és közvilágítás biztosítása, csatornázás és gyalogjárók lé-

tesítése. És csak mindezek megtörténte után, vagy legfőkébb ezekkel egyidejűleg kezdődhetik a házak építése. Am az ezekről való gondoskodás nem okoz gondot a szövetkezetnek. A veszprémi pénzintézetek, azok bármilyike, azt hisszük — szívesen fogják rendelkezésre bocsátani a csoportnak azt a tőkét, amely a teleknek megvételéhez s a létesítendő közművek költségeinek kielégítéséhez szükséges. Hiszen az ingatlan az abba ruházott értékekkel együtt jelzálogul szolgál s a szövetkezet kezessége is biztosítékot nyújt. A házak finanszírozását is bizonyára ezek az intézetek fogják végezni s a válalat nekik elég jó üzletet jelent.

A tisztviselő telepet építő szövetkezet aztán maga adja ki tagjainak a házhelyeket, — meg szabja, hogy milyen típusú (3 és 4 szobás stb.) lakásokat szabad építeni. Megállapodik egy építő vállalattal, amely a nagyobb megbízásra és a nagyobb vállalatból előálló nagyobb haszonra tekintettel olcsóbban fogja megépíthetni a lakásokat, mint ha mindenki külön más-más vállalkozóval szerződök. Mert a tömegmunka mindig olcsóbb. Mikor egy-egy ház készen van, a tulajdonos egyéni adóssá lesz a finanszírozó pénzintézettel szemben, kiválik a szövetkezetből s ha valamennyi ház, vagy a házak tulajdoni része megépült, a szövetkezet fűlölszik.

Az építés technikáját illetően az a véleményünk, hogy előkeres házakat kell építeni és két szomszédos házat, a terület jobb kihasználása s az építési költségek csökkentése érdekében közvetlenül egymás mellé építeni, úgy mint a Csomay-telepen látható. Egy-egy telekre 300 négyzetföldi területet elégésnek vélünk. Tisztviselő telepek ennél nagyobb telkekkel nem szoktak épülni, inkább kisebb telkekkel. A kertszert művelés a cél, nem a szántóföldi jellegű. A nagyobb telket nehéz rendszerben tartani, drága a kerítése s a nagy telek mindig csúbit arra, hogy a házak s a házhelyek értéke emelkedvén, kettéhasítható s a "kert" nagyobb része új házhelynek eladassék. Ami a házak össze-vissza építését s végeredményben az egész telep elcsúfítását eredményezi.

Az építési költségekre ezen eszmefuttatás során nem térhetünk ki. Senki se tudja ma megmondani, milyenek lesznek az építkezési viszonyok a háború után, miibe fog kerülni egy tisztviselői lakóház. De nem tudjuk azt sem, hogyan fognak változni, milyen összeggel fognak emelkedni a tisztviselői lakbérek. Nem lehet tehát számítás és mérleget készítenünk. Nagy általánossággan az a véleményünk, hogy az államsegélyeknek és a tisztviselői lakbérnek körülbelül fődozni kell a telek árának és az építési költségnek amortizációs évi kamatját. Ezt az összeget a tisztviselő lakbérének legfeljebb 10 százalékkal toldhatja meg, mert az adók, a különféle díjak és illetékek s a karbantartás ugyanis a lakbér újabb 15 százalékal fölérő összeget kívánnak tőle. Tehát fizetésének körülbelül 7-8 százalékat a lakbérrel fölül a lakásra kell fordítania.

Mindezeket egybevetve az a véleményünk, hogy a veszprémi tisztviselő telepet a jutasi uton egy házipító szövetkezetnek vagy egy alkalmi csoportnak kell megépíteni s a kész házakat az építéssel korlátozatlan tulajdonába átadni. Meg vagyunk győződve, hogy ily módon a veszprémi tisztviselők egészséges, olcsó lakóházakhoz fognak jutni. Annak az értékelkedésnek révén pedig, amit a jutasi uton építendő minden ház rövid idő alatt el fog érni, a tisztviselők — ami ugyanis nagyon ritkán történik — még igen jelentős vagyoni gyarapodást is fognak elérni.

(—ha)

HIREK.

— Személyi hir. Jankovich Béla Endre gróf, a közlélem. min. megbízott csüörtökön este Veszprémbé érkezett, s itt Rainprecht Antal dr. főispánnal folytatott hosszas megbeszéléseket közlélezési ügyekben.

— Kitüntetett közigazgatási tisztviselők. A Budapesti Közlöny január 26-iki száma a következő legfelsőbb kéziratot közölte: "Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése a közigazgatás terén kifejtett s a háború folyamán is bevált büzgő szolgálatuk elismerésül Veszprém vármegye következő tisztviselőinek és pedig Csapó

Kálmán tiszti főjegyzőnek, Takách Ádám árvaszéki elnöknek, Keczer Imre másodfőjegyző, tiszteletbeli főjegyzőnek, dr. Szeiberling Rezső árvaszéki ülnök, tiszteletbeli főjegyzőnek, továbbá Huszár József, Körmendy Béla, Belák Lajos, Kerényi Andor és Huszár Gyula főszolgabírnoknak, végül ifj. Kenessey Pongrácz szolgabíró, tiszteletbeli főszolgabírnok a II. o. polgári hadi érdemkeresztet adományozom. Kelt Laxenburgban, 1918. évi január hó 9-én. Károly s. k. Gróf Zichy Aladár s. k." A királyi kitüntetés a közigazgatás terén kipróbált és mindenütt bevált elsőrangú erőket ért, akik tehát az elismerés megnyilvánulása úgy munkásságukkal mint képességeikkel érdemessékké is váltak.

— **Uj egyháztanácsosok.** A veszprémi ref. egyházközség január 27-én Kenessey Móric m. kir. udv. tan. elnöklete alatt tartott ülésében a Móra Kálmán és Véghely Kálmán dr. elhalálozásával megüresedett egyháztanácsosi (presbyteri) állásra egyhangulag Kenessey Kálmán ny. kir. it. táblai bírót és Horváth Lajos dr. várm. főjegyzőt választották meg.

— **Kitüntetett városi orvos.** Ő felsége a király a személye körüli m. kir. miniszter előterjesztésére dr. Rosenberg Jenőnek, Veszprém rendezett tanácsú város tiszti főorvosának, tiszteletbeli vármegyei főorvosnak, a közigazgatás terén teljesített buzgó szolgálata elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta. Rosenberg Jenő dr. több évtizede áll községállásban s ezen állásában, különösen mint városi tiszti orvos hosszabb idő óta fejt fáradságosan, hasznos munkásságot. Mint városi tiszti főorvos a város nagyszámú szegényeinek gyógykezelője és istápolója s valóságos jövedője. Ebbeli és más közhasznú munkássága szerezte meg számára a legfelsőbb elismerést.

— **Jótekonycélú műkedvelői színelőadás.** A főispáni gyorssegély alap javára február 11-én megtartandó műkedvelői színelőadás iránt oly óriási érdeklődés mutatkozik vidékről is és különösen a páholyok iránt oly nagy a kereslet, hogy a rendezőség, amely a közönség osztályozására egyáltalán nem éri hivatottnak magát, a rendelkezésre álló 24 páholy 60-nál több reflektáns közötti felosztásának lehetetlen szerepére nem vállalkozhatik már csak azért sem, mert félt, hogy legjobbjai eljárása is oly kellemetlen utóhangokat váltana ki, mely sem a nemes akció felvetője és irányítója, sem az annak sikeres kivitelében fáradozók lelkes munkájával összeegyeztethető nem volna. Éppen ezen okból örömmel üdvözljük a rendezőség azon elhatározását, miszerint minden további felelősség elhárítása mellett ezután adja tudtul az összes érdeklődőknek, hogy eredeti és egyedül helyes álláspontjához híven a feltétlenül elsőbbséget érdemlő vidéki vendégek és a közreműködők hozzátartozói részére biztosítottakon kívül az összes jegyeket Fodor Ferenc veszprémi könyvkereskedőnek adja ki, ahol február 4-től kezdődőleg bárki a neki megfelelő jegyet megvásárolhatja. Az előadást követő pique-nique javára eddig a következők természetbeni adományok ajánlottak fel: Dr. Rott Nándor megyés püspök 100 liter óbör, gróf Eszterházy Jenő Pápa 1 darab szárvas az estélyre és 1 drb szárvas a szegények közötti szétosztásra; dr. Óvári Ferenc orsz. gyűl. képvis. 25 üveg óbör; Hódos Vilmos jószágfelügyelő Nagyvácszony 1 kg. vaj, 2 kg. túró, 21 darab tojás, 5 kg. füstölt hus, vad és még 150 K. értékű nyers termény; Kelemen Imre nagytőzsdés Veszprém 100 K. értékű dohánynemű; Néger Ágoston apát-kanonok 8 kg. sonka és 10 üveg óbör; dr. Ródey Gyula nagypóstás c. püspök 50 liter óbör; Perényi Antal apát-kanonok 10 üveg óbör; dr. Cséte Antal v. főügyész 10 üveg óbör; Schrikker Imre Balatonbo-

zók 4 drb pecsenye malac; dr. Csöndes László Péterfa-pusztá 2 darab fácán és 1 darab pecsenye malac; gróf Eszterházy Ferenc tatai pezsgógyára 10 üveg pezsgőt ingyen, 25 üveget mérsékelten áron, ugyancsak a Törley és Lítke-féle pezsgógyárak 1—1 láda pezsgőt kedvezményesen árban. Pénzadományok: Jákó Gy. orsz. gyűl. képvis. 50 K.; Néger Ágoston, Perényi Antal, Kauzli Dezső apát-kanonokok egyenként 50 K.; dr. Csizsarik János követségi tanácsos apát-kanonok Wien 100 K. A vármegye főispánja a nemes szívű adakozóknak ezután is leghálásabb köszönetét fejezi ki.

— **Kitüntetés.** Ő császári és apostoli királyi Felsőlegye legkegyelmesebben adományozni méltóztatott a 3. osztályú katonai érdemkeresztet a hadidiszti mértékkel és a kardokat az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül Mayer József 31. honvéd gyalogezredbeli tartalékos hadnagynak, Schmoll Béla 31. honvéd gyalogezredbeli tartalékos hadnagynak; Takácsy-Nagy József 7. honvéd tábori ágyúezredbeli hadnagynak, Frivaldszky János, a 71. tartalék honvéd tábori ágyúezrednél beosztott 7. honvéd ágyúezredbeli tartalékos főhadnagynak, Lacza József, a 31. honvéd gyalogezrednél beosztott népfelkelő hadnagynak; elrendelni méltóztatott, hogy a legfelsőbb dicsőítő elismerés újjól — a kardok egyidejű adományozása mellett — tudtul adassék az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül: Freiszberger József 31. honvéd gyalogezredbeli főhadnagynak, továbbá megengedni méltóztatott, hogy clogadhassa és viselhesse a porosz királyi 2. osztályú vaskezesztet: Kocsics György, a 308. honvéd gyalogezrednél beosztott 7. honvéd huszárezredbeli százados. — Ő császári és apostoli királyi Felsőlegye által erre felhatalmazott parancsnokság által adományoztatott, a hadrakelt seregnek: az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül a bronz vitézségi érem: Süttő István tart. zászlósnak, Csernyánszky Izidor tart. honvédeknek, Krivesik András, Hölgye István, Szakál Sándor népfelkelőknek, Szűcs Vince honvédeknek, Kemény Hugo tart. hadnagynak, Halász Ferenc népfelkelőnek a 31. honvéd gyalogezredben; a vas érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján: az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálatai elismerésül: Molnár Márton népfelkelő hajótűzérnek, a 31. népfelkelő parancsnokság nyilvántartásában.

— **A püspökségi faárverés eredménye.** A veszprémi püspökség farkasgyepűi és németbányai erdőseiben az 1913—1921. években kitermelhető bükk, gyertyán, kőris, szil, tölgy, cser. stb. fatömeg eladása céljából január hó 28-án tartottak árverést a püspökség veszprémi jószágkörmányoságánál. A kitermelhető fatömeg mintegy 90.000 köbméterre és 1,114.000 koronára volt becsülve. Legtöbbet 2,003.000 koronát Lówy D. és Bettelheim újpésti vállalkozók ígérték. A Veszprémi faipar rt. 1,923.000 koronát ígért. Az ajánlatok fölötti végleges döntés még nincs, de úgy értesültünk, hogy a döntés a faipar rt. javára fog történni.

— **A városi párt ülése.** A városi párt január hó 31-én dr. Óvári Ferenc elnöklete alatt tartott ülését tartott. Elnök örömmel jelentette a pártnak, hogy az napon dr. Rott Nándor püspök úr a város tisztviselői karát vendégül látta és gyönyörű beszédben tett ígéretet a város kulturális fejlesztésére és anyagiakban való segélyezésére amit városunk faszűkegletét kiigazításával helyezett kilátásba. Szíves ígéretet tett arra nézve is, hogy a 31-es honvéd gyalogezred látogatására a kiküldendő bizottsággal leutazik a frontra. A városi párt örömmel vette tudomásul és halás köszönetét fejezte ki megyés püspök urnak. Elnök örömmel hozta a párt tudomására, hogy dr. Rosenberg Jenő v. főorvos kir. tanácsossá nevezett ki, indítványozta, hogy a párt üdvözlje ezen alkalomból. Nagy lelkesedéssel üdvözlöni határozottat. A febr. hó 9-én a Korona sörözőjében tisztelettel 5 K-ás vacsora rendeztetik, melyre tisztelettel ezennel meghívattak.

— **A legfelsőbb önkormányzó közgyűlés tárgysorozata letárgyalatott.** A városi színház földszinti páholyokkal ellátható. A hadiárhaváz telkét a Tescos telekből 1200 négyzetű felajánlatott. A talajjavító részvény társasággal beszerzési áron

ugyanazon Tescos telekből 2 telek átengedtetni javaslatot. A városi tanács azon javaslatát, hogy a harctéren levő 31-es honvédek közül 1918. évben 100 honvéd 3600 koronáért 1000—1000 koronára biztosítsák elfogadtatott. A városi zeneiskola városi üzembe való átvétele javaslatát. Hadisegély-bizottsági tagokul Biczi Károly előadó, Perényi Antal, Gubicza Lajos, Csomay Imre és dr. Cholnoky Ferencné, a vizen túli részre: Biczi Károly előadó, dr. Óvári Ferenc Róthausz Zsigmond Próder István és dr. Komjáthy Lászlóné, a másik városrészre megválasztásra ajánltak.

— **Malátakévé szétosztása.** A vármegye alispánja a közlelmzési hivatal értesítése alapján malátakévéből kiutalt Veszprém város részére 600 kgrt. Pápa város részére 900 kgrt, a veszprémi járás részére 920 kgrt a pápai, devecseri, enyingi és zirczi járások részére pedig egyenként 800—800 kgrt.

— **Porosz szén a városnak.** Az Országos Szénbizottság értesítette a vármegye alispánját, hogy Veszprém város részére 120 tonna porosz szenet utalt ki és intézkedni fog e szénmennyiségnek soronkívül való leszállítása iránt.

— **Hadiszállítók figyelmébe.** A cs. és kir. hadügyminiszterium többször nyilvánított kíváncsalmakhoz képest értesítő irodát létesített egyelőre a 12. és 13. osztály részére (élelmezés, ruházat felszerelés) mely a bécsi kereskedelmi és iparkamara épületében (Wien I. Stubenring 8-10 sz.) nyert elhelyezést, és mely az érdekelteknek a hadügyminiszteriummal való közvetlen érintkezését kívánja megkönnyíteni. Az iroda a hadi szállítókkal közli, vajon mely cikkekben van szükséglet, hová kell ajánlataikkal fordulniok rendelkezésükre bocsátja az ajánlati blankettákat. Már beadott ajánlatok sorsa felől az iroda nem nyújt tájékoztatást.

— **Huszonnégy éves korig nincs fölmentés.** A hadrakelt sereg rendes szükségleteinek pótlásáról a hadvezetőség ezután akként kíván intézkedni, hogy további revezionális eljárás helyett a különböző jogcímen fölmentett egyének akként vonatnak be katonai szolgálatra, hogy a legáltalános évfolyamoknál a fölmentési jogcím az általános védkötelezettség és az igazság elvének megfelelően kivétel nélkül megszüntetettik. Ezen általános rendszabálynak végrehajtására a m. kir. honv. miniszter 2000. eln. 4. 1913. sz. rendeletével akként intézkedett, hogy az 1899-től bezárólag 1894. évig született összes egyének fölmentése megszűnik és a jövőben úgy ezen mint a most sorozás alá került 1900. évi születési évfolyam egyénei felmentésben egyáltalán nem részesülnek. A m. kir. honvédelmi miniszter ezen most körülírt rendelete alapján a m. kir. földm. miniszter körtáviratban értesítette a vármegyék főispánját, hogy ezen korosztálybeli földművesekre nézve fölmentési javaslat elő nem terjeszthető.

— **Adományok a honvéd árkvak javára.** A 31-es honvédek özvegy- és árva-alapja javára rendezett árnap alkalmából az alábbi nemes adományok küldettek a veszprémi 31. honvéd pótzászlóalj parancsnokságához. (Folytatás)

150 K-át adományoztak: Winter Sándor, Steiner Jónás, Sanics Ferenc, Lantos Dezső, Fodor Ferenc, Szalai Mór Veszprém, Berhida község K 120, Link Mózes Pápa K 111, Dobrovics Árpád Győrszentiván K 108, — 100 K-át adományoztak: gróf Dégenfeld Ottóné, gróf Zichy Ernőné, Zichy Ernő Acs, Auspitz Pál Nagyszentjános, báró Watzdorff Konrad uradalma, gróf Eszterházy Jenő, gróf Festetics Pál, Hacker Gyula Győr, Balogh Imre Ogyalla, Dániel Arnold Budapest, Lepsény és vidéke takarékpénztár R. T., Neubauer Gyula Temesvár, Vámos Antal Csátelep, Enyingi takarékpénztár Enying, Frommer Oszkár Szered, Pintér Aladár Veszprém, Szemere Miklós Wien, Mehlschmidt Gyula Tataóváros, Közgazdasági Bank és Takarékpénztár R. T., Pápai takarékpénztár Pápa, Lencses János Mórsonok, Dukovics Károly Veszprém, Gazdasági és hadiszerkegyár Gálóc, Szász N. ref. lelkes. Nemesvámos, Veszprém város tanácsa, Szavozd Richárd Olaszfalu, Knight János Veszprém, (Folyt. köv.)

— **Ismét egy lépéssel előre a népnevelés terén.** A dunántúli ref. egyházkerület 1917. évi október havában — Pápan tartott közgyűlésén — több nevezetes intézkedései között statutumot hozott a végből, hogy az egynél több tanítós népisiskolákban, igazgató tanítói állás rendszeresítésék. Ezen egyházkerületi határozatnak, a veszprémi ref. egyháznak presbiteriuma eleget téve — f. hó 20-án tartott ülésében — az igazgatótanítói tisztelet Balassa Kálmán tanítóra ruházta.

— **A veszprémi hősök biztosítása.** A veszprémi 31. honv. pótzászlóalj árvaszéke akciót indított, hogy a harcstéren küzdő hősök az itthon levők által halálesetre biztosítottassanak. Veszprém város tanácsa száz veszprémi front szolgálatot teljesítő polgárnak — társadalmi állásra tekintet nélkül — biztosításra adott megbízást a pótzászlóaljának. A küzdő hősök egyenként 1000 koronára, összesen tehát 100 000 koronára vannak biztosítva, egy év tartamára. A biztosítás díját a város pénztára fizeti, a biztosítandókat a pótzászlóalj jelöli ki.

— **A tetőlemezek rekvirálása megkezdődött.** A kegyesrendiek templomának részfedélét már leszedték. A munka, többszörös megszakítással a kedvezőtlen időjárás miatt, teljes 5 héfig tartott. A leszedett réz sulya 372 kgr. az újabb befedésre használt anyag 18-as horganyzott vaslemez. A napokban már a székesegyház tetőfelére kerül a sor s csak később a tornyára. E munkálatok elvégzése után a református templom tornyáról szedik le a rézanyagot, végül pedig az angol kisasszonyok templomáról. Ez utóbbit illetőleg a hozzáértők véleménye, hogy a leszedendő réz értéke meg sem közelíti a leszedéshez szükséges munka költségeit.

— **A Pesti Napló előfizetési felhívása.** Ha 52-ből elveszünk 38-at, marad 14. Ez az egyszerű kivonás tanít meg mindenkit a ma legnagyobb művészetére: a pénz-megtakarításra. Tizen-negy koronát takarít meg mindenki évente, ha annak a budapesti reggeli lapnak az előfizetői közé lép, amely egyedül maradt meg a régi előfizetési árak mellett. A „Pesti Napló” ez az egyedüli lap. Csak a „Pesti Napló” szerzhető meg továbbra is a régi, negyedévi 9-50 K, félelvi 19 K és évi 38 K előfizetési árért, a többi lap felemelt negyedévi 13 korona, félelvi 26 korona és évi 52 korona előfizetési ára helyett. A régi áron, a régi terjedelemben nyújtja tehát a „Pesti Napló” továbbra is a művelt magyar közönségnek az újságírás és szépirodalom legkiválóbb és érték tekintetében egyedül álló alkotásait. A publicisztika és írásművészet illusztris képviselőinek, 60 magyar írónak legjobb, legragyogóbb munkáit a régi áron viszi el mindennap a „Pesti Napló” az ország minden részébe azokhoz, akik ha egyéb közszükségleti cikkeiknél nem is tudnak takarékoskodni, de legalább felhasználják azt, hogy az egyik legfontosabb közszükségleti cikkük, a mindennapi újságjuknál takarékoskodjanak. A „Pesti Napló” kiadóhivatala (Budapest, VII., Rákóczi-ut 18.) módot nyújt ehhez mindenkinek.

— **Adományok a cs. és kir. 19. gy. e. rokkantalapjából.** Az Ofélsége nevét viselő cs. és kir. 19-ik gyalogezred parancsnoksága az ezred rokkant árva és özvegyaljának eddig begyűlt vagyonából megkezdi a jótékonyági adományozásokat. Segélyre jogosultak azok, akik a 19-ik gy. e. kötelekben harcoltak, Károly-kereszteltek lettek kitüntelve, vagy erre jogosultak, keresetképtességüket sebesülés, vagy betegség következtében elvesztették, rokkantak lettek; úgyszintén segélyt kapnak az alapból a 19-ik gy. ezred kötelekben elesett, vagy a harcstéren szerzett betegség következtében elhaltak özvegyei és árvái. — A segély kiosztások visszamenőleg 1917. december 15-től és évenként a következő napokban folyósítottak: március hó 31-én, az ezred szerelt és hősi halált halt ezredeseinek felelő Reck Sándor emlékeztetere; július 6-án, az ezrednek 1917. évi július 6-án, az orosz rohamátadások hősie visszaverése és eredményes küzdelmei emlékére; augusztus hó 17-én, Ofélsége születése napja, és december hó 15-én a szent karácsony megünnepeleése alkalmából. Akik a segélyekre igényt tartanak, azok a politikai hatóságok után igazolást jogosultságaikról a kérények közvételével a cs. és kir. 19-ik gyalogezred pótzászlóalj parancsnokságának Körmendre küldendők.

— **A veszprémi rendőrkapitány az ácsorgás megszüntetéséért.** Török Gyula dr Veszprém város rendőrkapitánya erélyes hangú felhívást bocsájított ki, amelyben utasítja a város közönségét, hogy pontosan az előírt időben jelentkezék a kiállított jegyekkel, mert más napokon a kiutalt élelmiszereket meg nem kaphatja, s a mennyiben a kibocsájtott rendeletet be nem tartják, s a rendet bármiképpen megbontják, a rendőrség a rendezőket példásan meg fogja büntetni.

— **A Színházi Élet** Incze Sándor lapjának e heti száma képen és írásban részletesen beszámol a Végzsináz nagyszerű ujdonságáról az Őszi Viharról és a Városi színház operett szencziójáról, a Kóristalányról, cikket ír a Királysínház készülő Lehar premiérjéről a Pacsirtáról, Hetivers, Intim Pista és a többi megszokott rovatok teszik teljessé a nagyon változatos és nivós számot, melyben ezenkívül egy-egy érdekes kis szindarabot is közöl kotta melléklettel. Új előfizetők ingyen kapnak 8 ünnepi albumot. Egyes szám ára 60 fillér. Előfizetési ára negyed évre K 650. Kiadóhivatal: Budapest, VII., Erzsébet-körút 29.

— **Az Országos Sertésforgalmi Iroda** (Budapest, V. Bálvány u. 7. szám) ezennel hivatalosan közli, hogy Veszprém vármegye területére, illetve a devescseri, veszprémi járásokra a Magyar Mezőgazdák Kereskedelmi R. T. sümegi céget a pápai, zirci járásokra a Veszprémi Közgazdasági Bank és Takarékpénztár, az enyingi járásra a Dunántúli Agrárbank R. T. kaposvári céget iroda főbizományságával megbízta. Felkérjük a vármegye és a vármegye járásainak sertésárió közönségét, hogy hízott sertéseinek átadásá ügyében haladéktalanul lépjen érintkezésbe az iroda fenti főbizományságával. Figyelmeztetjük a sertésáriókat, hogy szabad sertésforgalom nincs, a sertésszállítás csak engedéllyel történhetik s a hatósági engedély alapján közfogyasztásra hízalt sertéseket kizárólag a m. kir. ministerium 4782/1917. M. E. számú rendeletével felállított Országos Sertésforgalmi Iroda jogosult átvenni. Amennyiben a sertésáriókat a fennálló törvényes rendelkezéseknek nem tesznek eleget, az Országos Sertésforgalmi Iroda kénytelen lesz a már elrendelt rekvirálás alapján a közellátás biztosítására szükséges sertéseket a legszigorúbb eszközökkel megszerezni. A házi és gazdasági szükségleten felüli zsír- és szalonnakészletek az iroda fenti főbizományságának, illetve albizományságainak szintén haladéktalanul átvételre bejelentendők, ellenkező esetben az iroda e készletekre is foganatosítani fogja a már elrendelt rekvirálást. Minden utólagos kellemetlenség elkerülése végett nyomatékosan figyelmeztetjük a sertés-tulajdonosokat, hogy sertéseiknek törvénytelen uton való értékesítésétől tartózkodjanak, sertéseiket az iroda megbízottjainak adják át, mert e rendelkezés megszegése ellen a legszigorúbb megtorló intézkedéseket lesz kénytelen az iroda foganatosítani.

— **A „Vasárnapi Újság”** január 20-iki száma folytatja a breszt-litovszki béketárgyalásokról szóló képek közlését: bemutatja Czernin külügyminisztert, Kühlmann német államtitkár, a török és bolgár küldötteket stb. Néhány ritka szép kép csapatainak életét mutatja be olasz földön. Baranzsiki László művészi rajza Törsvárat ábrázolja, melyet Brassó városa most ajándékozott a királynak. Egy csoportja a képeknek a cembrai csatában tönkretett angol tankokat mutatja be. Szépirodalmi olvasmányok: Szemere-György pompás regénye, Lévy József verse, Ujvári Péter novellája, Szöllösi Zsigmond tárcája, Arnold Bennelt ragyogó humorú angol regénye stb. Egyéb közlemények: cikk és kép Szögyén Marich Lászlóról, a régi magyar konzervatív politikusok egyik főemberéről s a rendes heti rovatok. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre 10 korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félre 2 korona 40 fillér.

— **Tudatjuk tisztelt részvényeseinkkel, hogy az ujonnan kibocsájtott részvények az ideiglenes részvényjegyek, az új szelvények pedig a szelvényutalvány ellenében a hivatatos bank utalt átvehető: Veszprém megyei takarékpénztár r. t.**

— **Az ÉLET** szépirodalmi képes heti folyóirat (szerkeszti: Andor József) január 27-i száma a következő tartalommal jelent meg: A Regnum Marianum. Szén. — Gallilei „utódai.” Vékey György. — Vigasztaló magamnak (Kötemény.) Mécs László. — Ágyudörgés, muzsikaszó. (Elbeszélés.) Tarcazi György. — Ami nélkül nem élhetünk. (Regény.) Harsányi Lajos. — A szalag. (Elbeszélés.) Pokorny Margit. — Az átlagember. (Regény.) Irtó: Robert Hugh Benson; fordította: Kálmán György. — Kultura. — Hétről-hétre. — Szerkesztői üzenetek. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I., Fehérvári-ut 15/c. Előfizetési ár félre 15 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

Eladó az Andrássy-uton egy ház nagy kerttel. Bővebb értesítés Báthory-u. 8. szám.

Veszprém-ben a Miklós-utcában egy ház eladó. Bővebb felvilágosítás Neu Sándornál nyerhető.

— **Könyveket, papírukat, írószereket FODOR FERENC** könyv- és papírkereskedésében vásároljunk Veszprém-ben, Szabadság-tér 3.

— **Gazdaasszony** vidéken kitűnő alkalmat nyerhet. Ugyanott gyermektelen házaspár is kerestetik. Cim a kiadóhivatalban.

— **Veszprém-ben, a város legforgalmasabb utcájában egy teljesen berendezett sültöde házaz egyútt szabad kézből eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.**

Anyakönyvi kimutatás.

1918. évi január 16-tól 1918. évi január 30-ig.

Születés:

Szanyi József borbélysegéd és Kocsis Klementina fia Endre rk. — Nagy Lajos nyug. csendőrmester és Szoldos Mária fia Béla rk. — Borovszky István máv. pályafelügyelő és Ács Mária fia Rezső Dezső rk. — Gilicz János püspöki huszár és Karácsony Erzsébet fia János Ferenc rk. — Geiszt János napszámos és Fischer Mária fia József rk.

Halálozás:

Bakos János 12 hónapos ref. — Szeiberling Mátyás főgimnáziumi tornatanár 72 é. rk. — Blánár Anna napszámosnő 73 é. rk. Dolmán Katalin 3 hónapos rk. — Özv. Magyar Józsefné Tretyán Klára 83 éves ref. — Farkas József Mihály napszámos 57 é. ág. h. ev. — Probst Ferenc 8 é. rk. — Antal Katalin Mária 16 hónapos ág. h. ev. — Konkoly Antal 18 hónapos ág. h. ev. — Szabó Teréz 23 hónapos rk. — Petnár Károlyné Molnár Zsófia napszámosnő 57 é. ref. — Horváth Margit 2 é. rk. Breuer József cipész-iparos 79 é. rk. — Lődör Sándor 4 é. rk. — Grül Andrásné Páltesz Mária szegényházi tag 74 é. rk. — Csiki Joákimné Csató Agnes napszámosnő 42 é. rk. — Boronyai Józsefné Haizer Mária fuvaros neje 35 é. rk. — Medzai Irén 8 hónapos rk.

Házasság:

Horváth Ferenc (özv.) földmives rk. és Foki Teréz (özv.) magánzó rk.

Borolin sósborsszesz

azonnali szállításra kapható

ARMUTH MÁRK

vezérképviselőnél)

Budapest, Nagymező utca 28.

— **Eladó ház** A Galamb-utca 2. sz. ház, áll 4 szobából, előszobából, konyha, kamra, pince és mosókonyhából, — eladó. Érdeklődni lehet dr. Horváth Béla v. főjegyzőnél.

Meghívó.

A Lepsény és Vidéke Takarékpénztár R.-T.

VII. évi rendes közgyűlését

1918. évi márczius hó 3-án d. e. 11 órakor az intézet helyiségében tartja meg, melyre a társaság t. részvényesait tisztelettel meghívja. *)

A közgyűlés tárgyai:

1. Az 1917. évi zárszámadás előterjesztése, az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése.
2. A nyereség hovaforrítása iránti intézkedés.
3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság felmentvényének megadása.
4. A felügyelőbizottság megválasztása.
5. Esetleges indítványok.
6. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.

Lepsény, 1918. január hó 20-án.

Az igazgatóság.

*) Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, tartoznak az alapszabályok 37-ik §-a értelmében saját nevükre szóló részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a társaság pénztáránál, vagy a Székesfehérvári Kereskedelmi Banknál, Székesfehérvárról letenni.

Az évi mérleg és jelentés az alapszabályok 67 §-a értelmében az intézet helyiségében közszemlére ki vannak téve.

Kölcsönöket földbirtokra 70 % értékig előnyös feltételek mellett szerzek. **Bokrossy Elemér** Budapest, IX., Kálvin-tér 10. sz. Postafiók 183.

Meghívás.**A Devecseri Takarékpénztár Részvénytársaság**

1918 évi február hó 18-án délelőtt 10 órakor tartja

45-ik évi rendes közgyűlését,

melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meghívottnak. *)

Tárgyak:

1. A jegyzőkönyv vezetésére egy, a hitelesítésére két részvényes kinevezése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentései.
3. Az 1917. év mérlegének és zárszámadásának helybenhagyása és a felmentvény megadása.
4. A tiszta nyereség hovaforrítása.
5. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi fizetésének megállapítása.
6. Kellő időben beadott indítványok tárgyalása.

Kelt Devecserben, 1918. évi január hó 28-án.

Az igazgatóság.

*) Figyelmeztetés. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentései, valamint az 1917. év mérlege és zárszámadása a közgyűlést megelőzőleg 14 napon át az intézet helyiségeiben az üzleti órák alatt bárki által megtekinthetők.

Magyar Országos Biztosító Intézet R.-T. veszprémi központja részére egy könyvelő és egy gyors és gépirónő kerestetik. Jelentkezni lehet Szabadság-tér 6. szám alatti irodában.

Fémszálas izzó-

lámpák ugyiszintén $\frac{1}{2}$ **Wattos** lámpák a legkisebb áramfogyasztással — a legjobb minőségben kaphatók:

Fodor Ferenc papirkereskedésében.

Viszkotegség, sömör, rüh

leggyorsabban elmulasztja a dr. Fleisch-féle eredeti

„BARNÁ ZSIR“

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig eredeti peccsés dr. Fleisch-félét kérjünk. Próbátégely K 1'60, nagy tégely K 3'—, családi adag K 9'—

Veszprém és vidéke részére főraktár: Kocsuba Emil „Fekete sas” gyógyszer-tárában, Veszprémben.

Eladó

több földbirtok Veszprém- és Vas megyében. Több ház Veszprémben, valamint szálló és villa Balatonalmádiban, Balatonfüreden, Balatonkenesén és Somlyón. — Érdeklődők szíves megkeresését kéri Bokrossy Elemér bankbizományos Budapest, IX. Kálvin-tér 10. Postafiók 183.

Szemeredy J. Veszprém**vesz és árajánlatot kér:**

Füstölt szalonna, sonka és húsféle, sárga viasz és méz, dió, mandula; — mindenféle gyümölcs, lekvár- és befőttek, törköly pálinka, — mindegyik vadakról.

ÖSSZEFOGLALÓ TANKÖNYV.

A középiskola négy alsó osztályának teljes tananyaga. Rövid és könnyű. Nélkülözhetetlen rendes- és magántanulóknak, önkéntes vizsgára készülőknek, általános műveltségre törekvőknek. Kötet ára 25.— K és I.— K postaköltség. Megrendelhető a

Zsoldos tanintézet-nél
Budapest, VII., Dohány-u. 84.
Telefon 32—40.

Hanglemezeket,

lejátszottakat, vagy töröttet cserél, vagy készpénzért is vesz

WÄGNER**„Hangszerkirály“**

országszerte elismert elsőrendű magyar hangszer- és beszélőgépek áruháza

BUDAPEST,
VIII., JÓZSEF-KÖRUT 15/y.
Fióküzlet: IX., RÁDAY-UTCA 18.

Hadikölcsön jegyezhető orvosi vizsgálat nélküli életbiztosítással kapcsolatosan 18 évestől 55 éves koruk részére. A biztosítások a harctéri szolgálat alatt is érvényesek. — Bővebb felvilágosítás nyerhető az Első Magyar Általános Biztosító Társaság veszprémi főgynökségénél, Szabadság-utca 3. szám.

— Akinek szép kocsí vagy hintó kell, fölösleges, hogy a fővárosba vigye vagy külföldi gyárosoknak adja pénzét, mert **Varjas Lajos** bognár- és kocsigyártó-mesternek Veszprémben, a Hosszú-utca (nagyhid mellett) saját házában levő villanyerőre berendezett telepen olcsó áron kaphat igen szép gazdasági kocsikat, könnyűhomokfutókat, vagy elegáns kivitelű hintókat. A telepen — amely a legújabb gépekkel van felszerelve — gyorsan és kifogástalanul készítenek minden a bognár és kocsigyártó szakmába vágó dolgot s a tulajdonosok raktárában szolid áron lehet vásárolni mindent, az egyszerű kocsikeréktől a legélesebb uri hintóig. — Emellett javításokat jutányos áron eszközöl. A törekvő magyar iparos vállalatát olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Megvételeire keresek egy 5-6 személyes csónakot. Bővebbet Hasznan József tázer-hadnagy, pótfűtőgép.

Névjegyeket

legszébben leggyorsabban legolcsóbban
készít FODOR F. könyvnyomdája Veszprém, Szabadság-tér.